

Lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
Asia: KAA 2/2017 vp
Eutanasia-aloite hyvän kuoleman puolesta
Julkinen kuuleminen Eduskunnassa 9.11.2017

Arvoisat valiokunnan jäsenet,

Me eutanasian laillistamista koskevan kansalaisaloitteen ensimmäiset allekirjoittajat ilmaisemme tyytyväisyytemme siihen, että aloite on nyt edennyt eduskunnassa valiokuntakäsittelyyn. Eduskunta ratkaisee aloitteen kohtalon eli sen, onko jokaisella suomalaisella oikeus hyvään ja arvokkaaseen kuolemaan ja voiko jokainen kansalainen saada eutanasian laillistamisesta kuolinapua niiden kriteereiden täytyessä, joita olemme koonneet aloitteemme perusteluihin.

Aloitteen ydin

On tilanteita, joissa parhaimmallaakaan lääketieteellisellä tiedolla ja osaamisella ja siten parhaimmallaakaan palliatiivisella hoidolla ei kyetä torjumaan joidenkin potilaiden kipuja eikä lievittämään heidän kärsimystään riittävällä tavalla. ”Riittävä” on potilaan oma subjektiivinen tunne.

Tällaisessa tilanteessa ja tällaisen tilanteen varalle, kuoleman ollessa joka tapauksessa lähiaikana tulossa, potilas saattaa pyytää hoitohenkilökunnalta kuolinapua eli kuolemansa jouduttamista.

Kansalaisaloitteessa olemme ehdottaneet eutanacialain säätämistä niin että hoitohenkilökunnalla on lakisääteinen mahdollisuus toteuttaa potilaan tahto. Kyseessä pitää aina olla potilaan oma ja kansalaisaloitteessa esitettyjen kriteereiden mukainen tahto.

Kansalaisaloitteessa vaadimme myös saattohoidon resurssien turvaamista niin, että se ulotetaan kaikkien kuolevien ihmisten ulottuville koko Suomessa.

Aloite on ehdotus lainsäädännön valmistelusta - ei valmis lakiesitys

Aloitteessa esitettävät kriteerit kuoleman tulon jouduttamiselle ovat sangen tiukat ja estävät kuolinavun antamisen potilaille, jotka eivät ole kyenneet ilmaisemaan omaa tahtoaan. Tästä syystä esimerkiksi dementiasairauksista kärsivät potilaat eivät tule kuolinavun piiriin. Lain valmisteluvastuu ja sen piiriin tulevat sairaudet siirtyvät myös tältä osin eduskunnan päätettäväksi.

Tiukat ehdot ehkäisevät lainsäädännön käyttämistä väärin.

Aloitteen tausta ja merkitys

Eutanasian laillistaminen ei ole tärkeä vain niiden potilaiden kannalta, jotka voivat pyytää kuolinapua ja sitä saada. On ilmeistä, että monet kanssaihmisemme pelkäävät sairastamansa taudin vuoksi kärsimysten täyttämää elämän loppuvaihetta. Nämä ihmiset voisivat tuntea olonsa turvalliseksi, jos heillä olisi tieto saatavissa olevasta kuolinavusta heidän sitä mahdollisesti pyytäessään.

Kun peräti 63 000 äänioikeutettua kansalaista puolentoista kuukauden aikana ilmaisi allekirjoituksellaan kannatuksensa kansalaisaloitteelle, on selvää, että eutanasiain säätämistä tukee laaja kansalaismielipide.

Myös mielipidetutkimukset ja muu tutkimustieto osoittavat, että kansalaisten myönteinen suhtautuminen eutanasiaan on lisääntynyt. Niin myös on kasvanut lääkäreiden ja sairaanhoitajien kannatus eutanasialle.

Palliatiivinen sedaatio eli nukuttaminen on lääkäreiden käytössä oleva kuolinapu

Se, että nyt esitettävällä lainsäädännöllä ei voida ratkaista kaikkia potilaan elämän loppuvaiheen hoito-ongelmia, ei ole peruste jättää kuolinapua vakaasta omasta tahdostaan pyytäviä ja kärsimyksiinsä riutuvia potilaita ilman apua.

Jos potilas ei halua kuolinapua ja on valmis kärsimään kipunsa, kunnioitettakoon hänen tahtoaan. Mutta kenelläkään ei pidä olla oikeutta estää muita saamasta kuolinapua sillä perusteella, että joku toinen ei sitä itselleen halua.

Aina tulee olemaan tilanteita, joissa lääkärit joutuvat potilaan tahtoa kuulematta tekemään hoitoratkaisuja, jotka jouduttavat potilaan kuolemaa.

Käytössä on palliatiivinen sedaatio, jossa potilas nukutetaan uneen ja samalla lopetetaan hänen nesteytyksensä sekä kaikkalainen juoman ja ravinnon antaminen potilaalle. Tästä kuolintavasta päättää lääkäri, kun taas eutanasiasta päättää omien kipu- ja kärsimyksensä paras asiantuntija potilas itse. Sedaation varaan ei pidä jättää kärsivän potilaan kuolinapua. Se ei tuota potilaalle samanlaista varmuutta loppuajan kärsimysten päättymisestä kuin eutanasia.

Kuolinavun vastustamisesta

Eutanasian laillistamista vastustetaan esimerkiksi sillä perusteella, että potilaan vakaan tahdon ja päätöksentekokyvyn varmistaminen on vaikeaa. Tilanne on silloin hyvin samankaltainen kuin potilaan vaatiessa hänen elämänsä ylläpitävän hoidon lopettamista, mistä saattaa aiheutua välitön kuolema. Tämän oikeuden Suomen laki sallii potilaalle.

Ihmisiä pelotellaan myös sillä, että lakia voidaan käyttää väärin ja että sitä ryhdytään soveltamaan tapauksiin, joita laissa ei ole tarkoitettu. Kuitenkin eutanasiain laki toimisi niin kuin muutkin kansanvaltaisen eduskunnan säätämät lait. Jos lakia rikotaan, siitä rangaistaan.

Tarvitaan avointa keskustelua

Eutanasiaa koskevan lain säätämisessä toivomme kutsuttavan kuultavaksi lääkäreiden ja muun sairaanhoitohenkilökunnan edustajien ohella myös juristeja, sosiologeja ja muita yhteiskuntatieteilijöitä kuten myös oman rakkaansa kuolemaan saattaneita omaisia, joilla on kokemuksia niistä kärsimyksistä, joiden torjumiseen ei ole löytynyt lääketieteen apua.

Esko Seppänen
Iiro Viinanen
Ilkka Taipale
Osmo Soininvaara
Henrik Lax